

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (Correlational Descriptive Research) มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอย่างสม่ำเสมอของผู้ป่วยวัณโรค จำนวน 199 ราย ที่มารับการรักษาที่คลินิกวัณโรคในโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน พ.ศ. 2549 ผลการวิจัยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผลด้วยสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r_s	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient)
p	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางสังคม (n = 199)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	182	91.5
หญิง	17	8.5
อายุ (M = 48.18, SD = 15.51)		
20 - 39 ปี	67	33.7
40 - 59 ปี	83	41.7
≥ 60 ปี	49	24.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	32	16.1
ค้าขาย	22	11.1
เกษตรกรรม	28	14.1
ทำงานบ้าน	15	7.5
รับจ้าง	99	49.7
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	1.5
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	22	11.0
ประถมศึกษา	145	73.0
มัธยมศึกษา	25	12.5
อนุปริญญา	2	1.0
ปริญญาตรี	5	2.5
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (M = 3829.94, SD = 4648.83)		
น้อยกว่า 3,000 บาท	117	58.8
3,001 – 6,000 บาท	50	25.1
6,001 – 9,000 บาท	17	8.5
9,001 – 12,000 บาท	8	4.0
มากกว่า 12,000 บาท	7	3.5

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 91.5 อายุเฉลี่ย 48.18 ปี (SD = 15.51) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมา ไม่ได้ประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 16.1 และ อาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 14.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.5 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3829.94 บาท (SD = 4648.83)

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการรักษา การรับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา และ การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา (n = 199)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการรักษา (เดือน)		
1-2 เดือน	56	28.1
2-6 เดือน	127	63.8
มากกว่า 6 เดือน	16	8.1
อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา		
ไม่มี	51	25.6
มี	148	74.4
อ่อนเพลีย	59	29.6
คัน	57	28.6
ปวดตามข้อ	57	28.6
เบื่ออาหาร	48	24.1
มีนงง	46	23.1
ชา	46	23.1
ฝัน	45	22.6
วิงเวียน	43	21.6
คลื่นไส้	32	16.1
ตามัว	30	15.1
หูอื้อ	27	13.6
ไซ้	19	9.5
ปวดท้อง	14	7.0
ท้องเสีย	13	6.5
ตัวเหลือง	6	3.0
ตาบอดสี	5	2.5
การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา		
ซับซ้อน	30	15.1
ไม่ซับซ้อน	169	84.9

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการรักษา อยู่ในช่วง 2 - 6 เดือนคิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาอยู่ในช่วง 1-2 เดือนคิดเป็นร้อยละ 28.1 ส่วนใหญ่รับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยาคิดเป็นร้อยละ 74.4 ซึ่งอาการที่ผู้ป่วยมีการรับรู้มากที่สุดคือ อ่อนเพลียคิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาได้แก่ คัดและปวดตามข้อคิดเป็นร้อยละ 28.6 เท่ากัน การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา ส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะไม่ซับซ้อนคิดเป็นร้อยละ 84.9

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ที่เป็นตราบาป โดยแยกเป็นรายด้านและโดยรวม (n = 199)

การรับรู้ที่เป็นตราบาปของผู้ป่วยวัณโรครายด้าน	M	SD	ระดับ
1. การรับรู้การถูกรังเกียจจากสมาชิกในครอบครัว	1.36	0.55	ต่ำ
2. การรับรู้การถูกรังเกียจจากบุคคลในชุมชน	1.32	0.56	ต่ำ
3. การรับรู้การถูกรังเกียจจากเจ้าหน้าที่สุขภาพ	1.23	0.51	ต่ำ
คะแนนรวม	1.32	0.37	ต่ำ

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้ที่เป็นตราบาป ด้านการถูกรังเกียจจากสมาชิกในครอบครัว จากบุคคลในชุมชน จากเจ้าหน้าที่สุขภาพในระดับต่ำ และมีคะแนนการรับรู้ที่เป็นตราบาปโดยรวมในระดับต่ำ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยแยกเป็นรายด้านและโดยรวม (n = 199)

การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม	M	SD	ระดับ
1. การได้รับการช่วยเหลือประคับประคอง และสนับสนุนความต้องการด้านอารมณ์	3.97	0.78	มาก
2. การได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า	3.89	0.77	มาก
3. การมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	3.78	0.85	มาก
4. การช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของ แรงงาน หรือบริการ	3.70	0.86	มาก
5. การช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร	3.85	0.80	มาก
คะแนนรวม	3.84	0.71	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมด้านการได้รับการช่วยเหลือระดับประคองและสนับสนุนความต้องการด้านอารมณ์ ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า ด้านการมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของ แรงงาน หรือบริการ และด้านการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสารในระดับมาก และมีคะแนนการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวมในระดับมาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ โดยแยกเป็นรายด้านและโดยรวม (n = 199)

การรับประทานยา	M	SD	ระดับ
1. การรับประทานยารักษาโรคครบทุกชนิด	3.82	0.35	มาก
2. การรับประทานยารักษาโรคครบทุกเม็ด	3.86	0.40	มาก
3. การรับประทานยารักษาโรคครบทุกมื้อ	3.88	0.21	มาก
คะแนนรวม	3.85	0.32	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอในด้านการรับประทานยาครบทุกชนิด ด้านการรับประทานยาครบเม็ด และด้านการรับประทานยาครบทุกมื้ออยู่ในระดับมาก และมีคะแนนการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอโดยรวมในระดับมาก

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่นำมาศึกษากับการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอของผู้ป่วยโรค ได้ทำการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น แสดงผลดังนี้

ตารางที่ 7 การตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยค่า Skewness และ Kurtosis

ตัวแปร	Skewness	Kurtosis
อายุ	1.31	1.57
ระดับการศึกษา	1.04	10.13
รายได้	13.55	21.43
ระยะเวลาในการรักษา	6.49	7.90
การรับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา	5.59	4.30
การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา	11.43	5.50
การรับรู้ที่เป็นตราบาป	5.81	7.14
การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	0.49	1.70
การรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ	7.12	0.79

จากตารางที่ 7 เมื่อนำ Skewness และ Kurtosis มาทำการทดสอบการกระจาย โดยหาค่า Fisher Coefficient พบว่า มีความเบ้และความโด่งผิดปกติ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โดยใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient ดังนั้นจึงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา ระยะเวลาในการรักษา การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา การรับรู้ที่เป็นตราบาป การได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอในผู้ป่วยวัณโรค ($n = 199$)

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน
1. เพศ	.015
2. อายุ	.060
3. อาชีพ	.015
4. ระดับการศึกษา	-.004
5. รายได้	-.038
6. การรับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา	-.143*
7. ระยะเวลาในการรักษา	-.099
8. การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา	-.200**
9. การรับรู้ที่เป็นตราบาป	-.068
10. การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	.285**

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ($r = .285, p < .01$) การรับรู้ถึงความซับซ้อนในการรับประทานยา ($r = -.200, p < .01$) การรับรู้อาการข้างเคียงที่เกิดจากยา ($r = -.143, p < .05$) และ ปัจจัยที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการรักษา และการรับรู้ที่เป็นตราบาป